

**ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS EUROPOS SĄJUNGOS REIKALŲ SKYRIAUS VEDĖJO
MINDAUGO PALONIO
KOMANDIRUOTĖS Į PRANCŪZIJĄ (STRASBŪRĄ)
ATASKAITA**

2019-06-03 Nr. 3 PR-63

1. Komandiruotės tikslas: ministro G. Surplio vadovaujamos delegacijos sudėtyje dalyvauti susitikime su Europos Komisijos komisaru G. Oettinger ir aptarti klausimus, susijusius su Bendrosios žemės ūkio politikos finansavimu po 2020 metų.

2. Komandiruotės trukmė: 2019 m. balandžio 14-16 d.

3. Komandiruotės vieta: Strasbūras, Prancūzija.

4. Komandiruotės finansavimas: kelionės išlaidos apmokamos iš priemonės „Dalyvavimas ES Tarybos ir Europos Komisijos veikloje bei išorės žuvininkystės politikos susitikimuose“ lėšų.

5. Lietuvos delegacija:

1. Giedrius Surplys, žemės ūkio ministras, delegacijos vadovas; 2. Mindaugas Palionis, ŽŪM Europos Sąjungos reikalų skyriaus vedėjas; Lina Blažinskienė, kaimo plėtros atašė Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES.

6. Atlikto darbo komandiruotėje rezultatai:

Balandžio 16 d. žemės ūkio ministras Giedrius Surplys Strasbūre susitiko su Europos Komisijos komisaru, atsakingu už biudžetą, G. Oettinger. Susitikime dalyvavo Latvijos ir Estijos žemės ūkio ministrai, kartu su savo delegacijomis. Susitikimo metu buvo kalbama apie Bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) po 2020 metų finansavimą. 3 Baltijos valstybių žemės ūkio ministrų vardu išsakyta pozicija, kad ateityje BŽŪP biudžetas neturėtų būti mažinamas. Taip pat atkreiptas dėmesys į 3 Baltijos valstybių situaciją tiesioginių išmokų srityje, t.y. faktą, kad šiose valstybėse vidutinės išmokos už hektarą yra žemiausios ES, nors tai pateisinančių priežasčių nėra.

Detaliau:

3 Baltijos valstybių žemės ūkio ministrų vardu kalbėjęs G. Surplys pažymėjo, kad Taryboje daug kalbama apie didesnę ambiciją (pvz., susijusią su aplinkosauga ir klimatu), tačiau ambicijos be atitinkamo biudžeto yra tuščios. Mano, kad BŽŪP biudžetas po 2020 metų turėtų būti bent jau nemažesnis nei 2014 – 2020 metais, o tokią poziciją palaiko beveik visų valstybių narių žemės ūkio ministrai. Atkreipė dėmesį, kad BŽŪP kaip tradicinė politika visų pirma turi įgyvendinti iš Sutarties kylančius tikslus ir negalima traktuoti, kad jie yra pasiekti. Visi mato senstančios visuomenės

problema, poreikį kartų atnaujinimui, kaimo plėtrai, būtinybę aprūpinti sveiku ir saugiu maistu už patrauklią kainą, užtikrinti pakankamas pajamas ūkininkaujantiems ir t.t. 3 Baltijos valstybės turi ir specifinę problemą – žemiausiais tiesiogines išmokas ES, o pateiktas EK pasiūlymas šios problemos neišsprendžia. Įgyvendinus pasiūlytą išorinės tiesioginių išmokų konvergencijos modelį 2027 metais bus pasiektas tik 79 proc. nuo ES tiesioginių išmokų vidurkio lygis. Tai yra visiškai nepriimtina. Formuojant tiesioginių išmokų vokus, kai 3 Baltijos valstybės stojo į ES, buvo naudojami referenciniai metai, kai iš esmės žemės ūkis buvo giliame nuosmukyje, vis dar buvo juntami perėjimo iš Tarybų Sąjungos, perėjimo iš planinės ekonomikos į laisvos rinkos ekonomiką padariniai. Taip pat vyko žemės restitucijos procesai. Tačiau situacija šiuo metu yra visiškai pasikeitusi. Žemės ūkio gamyboje patiriami kaštai yra nemažesni nei ES vidurkis. Jeigu būtų į tai atsižvelgta, išaiškėtų akivaizdi disproporcija su gaunamomis išmokomis.

Komisaras G. Oettinger padėkojo, kad 3 Baltijos valstybių ministrai atvyko kartu ir išdėstė bendrą poziciją. Iš įvairiuose formatuose vykstančių diskusijų susidarė įspūdis, kad EK pateiktas pasiūlymas yra gera bazė deryboms. Patikino, kad EK nesiruošia akylai ginti savo pasiūlymo, „nėra užsirakinę“. Kaip vieną kertinių momentų paminėjo laiką. Svarbu susitarimą dėl DFP pasiekti iki lapkričio mėn. pabaigos, kad neatsitiktų taip, jog deramės deramės, o rezultato nėra. Praeitą kartą sprendimai vėlavo. Reikia išmokti pamokas. Dabar visi tik ir tekalba apie Brexit. Panašu, kad negalėsime derėtis dėl biudžeto birželio mėn., nes nėra aiškumo iš Tarybos ir vyriausybės pusės. Kitas momentas – Brexit. Galimi įvairūs scenarijai, įtakosiantys biudžetą. Reikia žvelgti į visą kontekstą. Atsirado naujų iššūkių, o visuomenė laukia sprendimų. Europa pralaimi skaitmeninę konkurenciją. Pažiūrėkite kiek pažengę Silikono slėnyje ar Kinijoje. Reikia proveržio. EK turėjo siūlyti priimtinus apkarpymus tam tikrose srityse. Jūs visi priklausote Hanza grupei, kurioje yra ir Nyderlandai, kurie nenori mokėti į biudžetą daugiau nei 1 proc. Kalbėkitės grupės viduje. EK daro, ką gali. Tiki, kad galiausiai BŽŪP biudžeto kirpimas galėtų būti mažesnis (gal vietoj 5 proc., kokie 3,5 proc.). Ko tikrai nori išvengti – finansavimo atstatymo senosioms politikoms, kai nebeliktų lėšų kitoms sritims stiprinti. Nenori matyti į priešpriešą pastatytų skirtingų sričių. Galiausiai lems, koks procentas bus sutartas – 1 proc., 1,2 proc. ar dar koks kitas. Akivaizdu, kad Europos Parlamentas nenorėjo progreso dėl BŽŪP klausimų svarstymo. Jei EVT birželio mėn. priimtų sprendimą, galima būtų trilogus pradėti jau liepą. Žiūrėkite, kad jūsų premjerams BŽŪP būtų prioritetas. Negali turėti daugiau 2 – 3 prioritetų derybose. Supranta, kad Lietuvai vienas tokių prioritetų tikrai bus elektrinės uždarymo finansavimo klausimas.

G. Surplys pažymėjo, kad 3 Baltijos valstybės yra didelės euro-optimistės, kurios vykdo savo įsipareigojimus (pvz. migracijos srityje). Klausė, ar tai galėtų būti įvertinta.

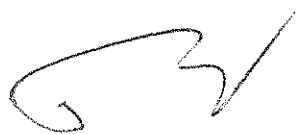
Komisaras G. Oettinger pažymėjo, kad svarbiausia yra pakeisti daugiausia į biudžetą sumokančių valstybių narių (*net-payers*) požiūrį. Jos turi suvokti ES biudžeto pridėtinę vertę, o ne

galvoti, kad tai yra Briuselio biurokratų užgaidos. Svarbiausia yra Bendrųjų reikalų Taryba. Būkite aktyvūs, dirbkite ir su finansų ministrais.

Estijos žemės ūkio ministras pažymėjo, kad labai sunku paaiškinti ūkininkams, kodėl iki šiol esame tiesioginių išmokų dugne. Išimty 3 Baltijos valstybėms nebūtų brangios biudžeto prasme. Supranta, kad galiausiai tai bus politinis sprendimas.

Komisaras G. Oettinger atsakė, kad jei paskutinę naktį turėsite sakinį „Nė viena valstybė narė negali gauti mažiau nei X Eur/ha“ ir jei tai nekainuos daug biudžetui – viskas yra įmanoma.

Vedėjas

Mindaugas Palionis